

۱۵ نکته طلایی ایمنی ساختمان که هر مدیر و مالکی باید بداند

مقدمه هر سال در ایران، ده ها حادثه آتش سوزی در ساختمان های مسکونی، اداری و تجاری رخ می دهد. برخی از این حوادث تلفات جانی و خسارات مالی سنگینی به جا می گذارند. اما نکته مهم این است که بسیاری از این آتش سوزی ها قابل پیشگیری هستند. در این مقاله از دانشنامه ایمن پاشا، قصد داریم ۱۵ نکته کاربردی و مهم برای ایمنی ساختمان را مرور کنیم. این نکات بر اساس استانداردهای سازمان آتشنشانی ایران و تجربیات میدانی تهیه شده اند. فرقی نمی کند مالک یک ساختمان مسکونی هستید یا مدیر یک مجتمع تجاری یا اداری؛ این راهنما برای شما کاربردی است.

۱. تأمین و نصب تجهیزات اطفاء حریق مناسب

اولین و مهمترین قدم، تأمین تجهیزات استاندارد اطفاء حریق است. هر ساختمان باید حداقل به این تجهیزات مجهز باشد: کپسول آتشنشانی پودری ۶ کیلوگرمی برای هر ۲۰۰ متر مربع زیربنا (حداقل یک کپسول در هر طبقه) جعبه آتشنشانی (هیدرانت) برای ساختمان

های بالای ۳ طبقه تابلو و علائم هشداردهنده برای راهنمایی ساکنان نکته ایمن پاشا: کپسول ها را در مسیر خروجی و در ارتفاع ۱.۲ تا ۱.۵ متری از کف نصب کنید. دور از نور مستقیم خورشید و منابع گرما باشد.

۲. نصب سیستم اعلام حریق

سیستم اعلام حریق شامل دتکتورهای دود و حرارت، شستی اعلام حریق و آژیر هشدار است. این سیستم در ثانیه های اولیه آتش سوزی، ساکنان را مطلع می کند. برای ساختمان های کوچک (تا ۳ طبقه)، یک سیستم ساده خانگی کافی است. اما برای ساختمان های بزرگتر و مجتمع های تجاری، حتماً از سیستم آدرس پذیر استفاده کنید.

۳. باز بودن و استاندارد بودن راه های خروج

یکی از شایع ترین علل تلفات در آتش سوزی، بسته بودن راه های خروج است. موارد زیر را جدی بگیرید: هیچ راهرو یا پلکانی به انباری تبدیل نشود. درب های خروجی اضطراری همیشه به سمت بیرون باز شوند. عرض پلکان و راهروها مطابق استاندارد (حداقل ۱.۱۰ متر) باشد. هیچ مانعی مانند گلدان، کمد یا وسایل اضافی در مسیر خروج نباشد.

۴. نصب علائم راهنما و خروج اضطراری

در هنگام آتش سوزی و دود گرفتگی، دید بسیار محدود می شود. تابلوهای فسفری (شبرنگ) که در تاریکی دیده می شوند، جان انسان ها را نجات می دهند. مکان های ضروری برای نصب تابلو: بالای درب خروجی اضطراری ابتدا و انتهای راهروها نزدیک پله ها و آسانسور نزدیک کپسول های آتشنشانی

۵. عدم انباشت وسایل اضافی و مواد قابل اشتعال

انبار کردن کاغذ، مقوا، کارتن، حلال های شیمیایی و رنگ در راهروها، زیر پله ها یا انباری های بدون تهویه، یک بمب ساعتی است. این مواد به راحتی آتش گرفته و شعله ها را سریع گسترش می دهند. توصیه: مواد قابل اشتعال را در انبارهای مجزا و دور از منابع حرارتی نگهداری کنید. ۶. نگهداری صحیح از سیم کشی و تجهیزات برقی آتش سوزی های الکتریکی، سهم بالایی در حوادث ساختمانی دارند. برای پیشگیری: از خروجی اضافه (چندراهی های ارزان) استفاده نکنید. سیم های فرسوده یا پاره را سریعاً تعویض کنید. از تجهیزات برقی استاندارد با نشان استاندارد ایران استفاده کنید. پشت یخچال، کولر و لباسشویی را گردگیری کنید (گرد و غبار قابل اشتعال است)

۷. نصب و نگهداری دریچه های هوا و تهویه

در ساختمان های تجاری و کارگاهی، تهویه مناسب نقش کلیدی در پیشگیری از آتش سوزی دارد. تهویه ضعیف باعث تجمع گازهای قابل اشتعال یا افزایش دما می شود.

۸. آموزش ساکنان و کارکنان

بهترین تجهیزات ایمنی بدون آموزش، بی فایده هستند. حداقل سالی یکبار: آموزش استفاده از کپسول آتشنشانی برای کارکنان یا ساکنان برگزار می شود. مانور خروج اضطراری مرور محل کپسول ها و راه های خروج

۹. بازدید دوره ای از کپسول های آتشنشانی

کپسول آتشنشانی یک کالای «یک بار مصرف» نیست. هر شش ماه یکبار موارد زیر را چک کنید: عقربه مانومتر در ناحیه سبز (شارژ کافی) سالم بودن پین و مهر و موم نداشتن زنگ زدگی یا آسیب فیزیکی روی بدنه

۱۰. کنترل دسترسی به پشت بام و موتورخانه

موتورخانه و پشت بام محل تجمع تأسیسات حساس مانند دیگ بخار، مخزن سوخت و تأسیسات برقی است. این فضاها باید دارای درب قفل شونده با دسترسی فقط برای افراد مجاز باشند. مجهز به کپسول آتشنشانی مناسب باشند. عاری از انبار وسایل اضافی نگهداری شوند

۱۱. خودداری از استفاده از آسانسور در هنگام آتش سوزی

در هنگام آتش سوزی، آسانسور به یک دام تبدیل می شود. دود و حرارت به داخل شفت آسانسور کشیده شده و فرد داخل کابین خفه می شود. همیشه از پله های اضطراری استفاده کنید.

۱۲. داشتن یک برنامه تخلیه اضطراری مکتوب

برای ساختمان های اداری و تجاری، داشتن یک برگه یا نقشه تخلیه اضطراری الزامی است. این نقشه باید در طبقات مختلف نصب شود و مسیرهای خروج را نمایش دهد.

۱۳. نصب سیستم اطفاء حریق اتوماتیک (اسپرینکلر)

برای ساختمان های بالای ۴ طبقه یا با کاربری صنعتی و تجاری بزرگ، نصب سیستم اسپرینکلر (آبپاش خودکار) توسط سازمان آتشنشانی توصیه می شود. این سیستم در صورت تشخیص حرارت بالا، به طور خودکار آب پاشی را شروع می کند.

۱۴. ایمن سازی پارکینگ ها

پارکینگ های ساختمانی به دلیل وجود خودرو و بنزین، یکی از نقاط پرخطر هستند: ممنوعیت پارک در راهروهای خروج نصب کپسول CO₂ یا پودری بزرگ در پارکینگ تهویه مناسب پارکینگ برای جلوگیری از تجمع گازهای قابل اشتعال

۱۵. داشتن شماره تماس آتشنشانی در معرض دید

هنوز هم خیلی از افراد در لحظه حادثه شماره آتشنشانی را فراموش می کنند. شماره ۱۲۵ (سامانه ملی آتشنشانی ایران) را روی یخچال، تابلو اعلانات یا نزدیک تلفن نصب کنید. جمع بندی و چک لیست نهایی ایمنی ساختمان یک کار یک باره نیست؛ یک فرایند مستمر است. برای اطمینان از آمادگی ساختمان خود، این چک لیست را هر شش ماه یکبار مرور کنید: کپسول های آتشنشانی شارژ و سالم هستند سیستم اعلام حریق تست شده و کار می کند راه های خروج باز و بدون مانع هستند تابلوهای راهنما تمیز و قابل مشاهده هستند مواد قابل اشتعال انبار نشده اند سیم کشی برق توسط یک برقکار چک شده است همه افراد ساختمان آموزش دیده اند